

ANALIZA INTERNAȚIONALĂ A PIEȚEI VINULUI

Tatiana IAȚIȘIN

*doctorandă, cercetător științific,
Institutul Național de Cercetări Economice,
Republica Moldova
tatianaiatisin@yahoo.com*

Abstract

The paper presents the current trends and perspectives of the international wine trade. The paper also analyzes the production and consumption of wine of traditional European producers and new wine producing world countries with an emphasis on the period 2000-2016. The following research methods were used in the elaboration of this research: monographic, analysis and synthesis, statistical, comparison, etc. The results show that: the EU is the world's largest market for wine production, consumption, wine exports and imports. The best three competitors in the world are Italy, France and Spain, along with them over the centuries, wine tradition continues to be the reference point for world winemaking.

Key words: *Wine markets, export prospects, international markets.*

JEL Classification: *L66, Q13, Q17.*

Introducere

Vinul a făcut mereu parte din viața și cultura omului încă de pe timpuri. Vinul este atât artă cât și știință, un amestec de creativitate și inovație tehnologică, are o importanță socială, economică și ecologică:

- Sectorul vitivinicol mereu a asigurat locuri de muncă pentru populația rurală. Cultura viței de vie necesită mai multă forță de muncă, comparativ cu alte culturi agricole, (aproximativ 100 zile muncă/ha) [6].

- În multe regiuni, sectorul vitivinicol este o activitate economică esențială, implicând mulți producători și angajați în companii din aval.

- Vinul este un sector important al agriculturii, al industriei alimentare. Vinurile sunt produse agricole și sunt definite astfel de tratatele UE. Acestea sunt reglementate pe deplin de UE [8] în vederea atingerii tuturor obiectivelor majore ale tratatelor UE în ceea ce privește vinul, patrimoniul său cultural și protejarea interesului legitim al consumatorilor. Aceste reglementări sunt puse în aplicare în statele membre ale UE și sunt controlate de standarde internaționale cuprinzătoare (OIV) și UE (OCP)

pentru a proteja integritatea și autenticitatea produsului și pentru a asigura protecția consumatorilor [7].

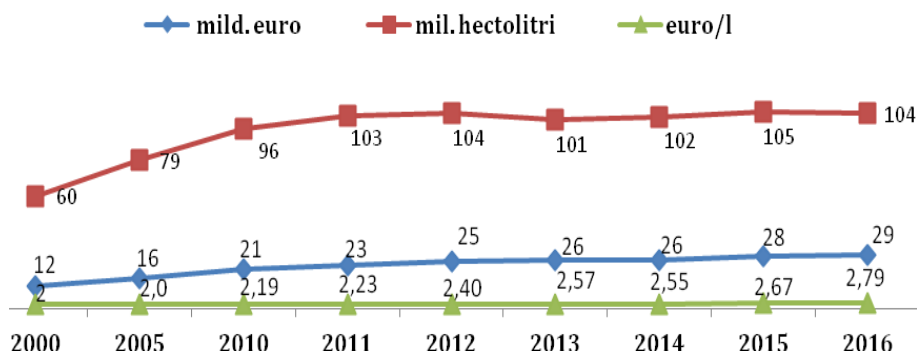
• Vinul contribuie la dezvoltarea turismului, în special prin participarea sa la menținerea spațiului rural și a mediului.

Producția vitivinicolă, comerțul cu vin și consumul de vin în sine au suferit o evoluție îndelungată din punct de vedere istoric. În prezent, vinul este o marfă importantă pe piața mondială, care este influențată de mai mulți factori, în deosebi de obișnuințele alimentare și comportamentul de cumpărare al consumatorilor. Chiar dacă piețele dominante (europeană și nord americană) par mai degrabă stabile, cererea înregistrează o scădere constantă și o modificare a preferințelor consumatorilor către vinul de calitate în detrimentul vinului de masă. Totodată, comerțul internațional cu vin a fost stimulat de creșterea cererii, în special în țările asiatice care până în prezent s-au implicat doar marginal în importurile de vin, iar producția este în creștere în unele țări importatoare precum (China, SUA, Brazilia) și în cele cu potențial considerabil (Ucraina) [1].

1. Rezultate și discuții

Comerțul internațional cu vin a înregistrat o creștere considerabilă pe parcursul anilor. În anul 2010 producția exportată a constituit 36% din volumul total a producției de vin, iar în 2016 producția exportată a constituit 39% din volumul total a producției de vin. În anul 2016, comerțul mondial cu vin a crescut cu 2%, comparativ cu anul 2015, ajungând la o valoare de 28,9 miliarde de euro, Figura 1. În multe țări unde se cultivă vița de vie circa 90% din recolta primită de struguri merge la prelucrare pentru a obține vin. Începând cu anul 2000, atât exporturile cât și importurile de vinuri la nivel mondial au crescut în mod constant. Comerțul cu vinuri din UE constituie 70% din valoarea globală și 64% din volumul global. Franța este cel mai mare exportator ca valoare iar Spania ca volum. Marea Britanie și SUA sunt cei mai mari importatori [3]. Începând cu anul 2000, comerțul internațional de vinuri a înregistrat o creștere constantă cu excepția anului 2009 și 2013. Volumul mondial de vin, în perioada 2000-2016, a crescut de la 60 milioane de hectolitri la 104 milioane de hectolitri, o creștere de 73%. Comparativ cu anul 2015, din punct de vedere al volumului piața mondială de vinuri a înregistrat o scădere cu 1,2%. Această scădere a fost rezultatul scăderii producției de vin (Figura 1).

Valoarea comerțului mondial de vinuri a crescut de la 12 miliarde de euro în 2000 la 29 miliarde de euro în 2016, o creștere de 2,4 ori. Comparativ cu anul precedent valoarea comerțului mondial de vinuri a fost în creștere cu 2% (Figura 1). Această creștere fiind înregistrată în Italia, Australia și Noua Zeelandă; cele mai semnificative scăderi au fost înregistrate în Africa de Sud și Germania. Franța a fost cel mai mare exportator mondial de vin, valoarea căruia a constituit 8,2 miliarde euro, echivalentul a 28,3% din valoarea globală. Pe ultimul loc se află Africa de Sud, valoarea căruia a constituit 0,6 miliarde euro. Pe termen mediu, aceste evoluții corespund unei stabilizări relative a pieței mondiale în termeni de volum din 2011, în timp ce piața a continuat să crească în termeni de valoare.

**Figura 1. Tendințele comerțului mondial de vinuri
(în volum și valoare)**

Sursa: elaborată de autori conform datelor, GTA, OIV, OeMv

Analizând exportul în *termeni de volum*, Spania a rămas cel mai mare exportator cu 22,9 mil. hl și cu o cotă de 22% din piață globală. În anul 2016 Spania a înregistrat o reducere a exporturilor de vin cu 7% sau cu 1,8 milioane hl, comparativ cu anul 2015. Exporturile din Noua Zeelandă, Chile, Italia și Africa de Sud au crescut. În urma analizei efectuate pe țări observăm că exportul de vin în mare parte a fost dominat de Spania, Italia și Franța, care împreună reprezintă 55,3% (57,5 milioane hl) din volumul pieței mondiale și 56,6% (16,5 miliarde euro) din valoarea exportului global. În ceea ce privește volumul exportat, Italia cât și Franța au înregistrat o creștere ușoară cu 2,5% și respectiv 1,4% comparativ cu anul

2015. Totodată și valoarea exportului a Italiei și Franța a continuat să domine piața cu o cotă de 28,3% și, respectiv, 19,3% [5].

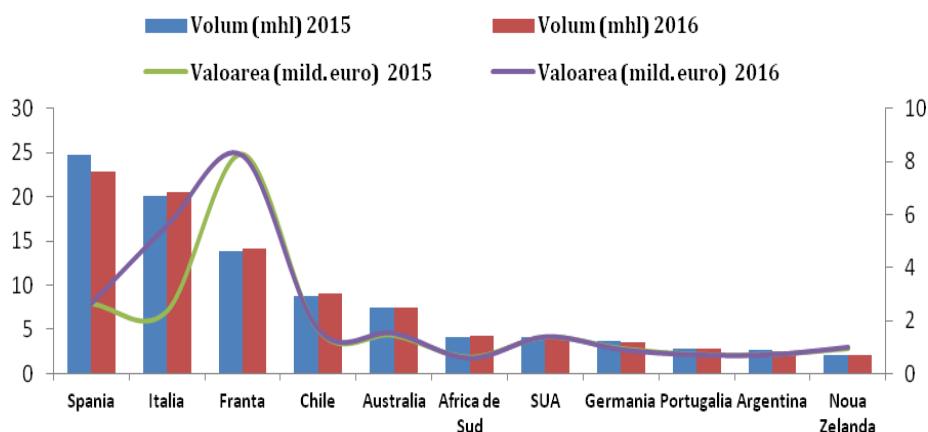

Figura 2. Principalele țări exportatoare de vin (cu excepția mustului), în perioada a. 2015-2016

Sursa: raport OIV, GTA

Italia a exportat vin în valoare de 5,6 mld. euro, cu 4% mai mult față de 2015, depășind-o pe Franța ultimii trei ani. Cea mai mare parte a creșterii o constituie vinurile de tip Prosecco, cu 37% urmată de vinurile roșii Dop din Piemont, +2,1%, și Veneto, +2%. Spania a exportat un volum de 22,9 milioane de hectolitri de vin, comparativ cu anul 2015, înregistrând o scădere de 7,3%, valoarea volumului exportat a constituit 2,64 miliarde de euro. Prețul mediu al vinului exportat a constituit 1,18 euro pe litru, mai mult de 50% din totalul exporturilor fiind vin de calitate inferioară, în valoare de sub 0,40 euro pe litru. În ceea ce privește volumul exportat, Spania a ocupat poziția de lider mondial în exporturile de vinuri, cea mai mare parte a vinurilor au fost exportate în America de Nord și China. Conform datelor Observatorului Spaniol al Pieței Vinului această creștere se datorează cererii mari din China, care a importat vin spaniol în valoare de 21 de milioane de euro, în creștere cu 28%. Exporturile către Canada au crescut cu 23,6%, iar către Portugalia cu 21%, către Germania, SUA și Franța exporturile de vin au înregistrat o creștere mai lentă (3,9%, respectiv 4,7% și, respectiv, 5,7%). Brexit-ul a avut un efect asupra exporturilor către Marea Britanie, care a scăzut cu 3,2% în valoare, dar au crescut cu 0,4% în

volum [4]. Exporturile de vin din Chile și Noua Zeelandă au înregistrat creșteri relativ semnificative, cota lor din piață globală a ajuns la 8,7%, respectiv 2%. Exportul de vin din Australia a înregistrat o creștere de 1,4% față de anul precedent (7,5 milioane hl de vin a constituit exportul în a. 2016). După cum observăm Statele Unite a înregistrat o scădere de 9,4%, (exportul de vin a constituit 3,8 milioane hl) (Figura 2).

România este unul dintre principalii producători de vinuri din Europa. Cele mai importante piețe de export pentru vinurile românești sunt Marea Britanie, Germania, China, Olanda și Bulgaria. România a exportat anul trecut pe piețele externe circa 13 milioane de litri de vin în valoare de 22,6 mil. euro, în scădere cu 8% în volum și cu 6% în valoare, înregistrând astfel primul declin din ultimii cinci ani [2]. Marea Britanie, Germania și Spania consumă jumătate din vinul românesc ajuns la export. Către Marea Britanie au fost exportate circa 19% din producția de vin. Declinul pieței vine după ce în a. 2015 exporturile de vin au constituit 24 milioane de euro [10]. Pentru UE a fost vândut un volum de 11 mil. litri (78%) în valoare de 17 mil. euro, iar către alte state a fost comercializate 3 mil. litri (22%) în valoare de 7 mil. euro. În afara spațiului european, China este cea mai importantă țară de export pentru vinurile românești, urmată de Statele Unite ale Americii care importă din România 800.000 litri de vin și de Canada cu 300.000 litri de vin. În a. 2015 cel mai bun preț raportat la numărul de litri exportați este de 5,63 euro pentru un litru de vin românesc este oferit de Finlanda și a importat 6.300 litri. Ungaria plătește 5,41 euro/litru, urmată de Luxemburg care oferă 4,71 euro/litru, dar a cumpărat doar 6.000 litri de vin. La polul opus, cel mai mic preț pentru vinul românesc este oferit de Slovacia, mai exact 0,59 euro/litru, urmată de Bulgaria cu 0,79 euro/litru și de Israel cu 1.38 euro/litru.

Importurile de vinuri, în anul 2016, au crescut cu 0,9 milioane hl comparativ cu anul 2015 și a constituit 103,6 milioane hl. Principalele 10 țări importatoare de vin care reprezintă 69% din volumul mondial al importurilor, au înregistrat o ușoară creștere cu 0,5% din volumul total al importurilor și o valoare stabilă la import față de 2015 [5]. UE este și cel mai important importator de vinuri la scară globală. În topul statelor UE cel mai mare importator de vinuri din punct de vedere al volumului este, Germania cu un volum al de 14,5 milioane hl de vin ce constituie 14% din volum total importat (104 milioane hl). Comparativ cu anul 2015 volumul importat de vinuri a fost în scădere cu 5%. Al doilea mare importator de

vinuri este Marea Britanie cu 13,5 milioane hl. Celelalte țări ale UE le urmează la distanță.

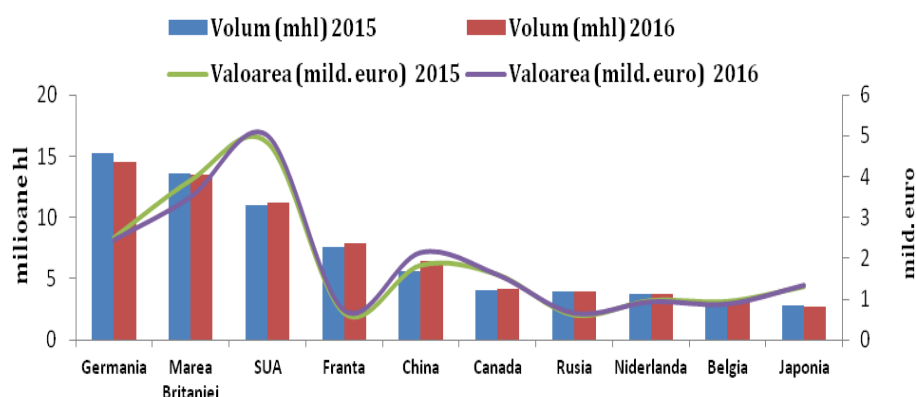

Figura 3. Principalele țări importatoare de vin (cu excepția mustului), în perioada a. 2015-2016

Sursa: elaborată de autori conform datelor, GTA, OIV, OeMv

Din punct de vedere al valorii în anul 2016, cel mai mare importator a fost SUA, care a înregistrat o creștere de 3%, în ceea ce privește volumul importat s-a înregistrat o creștere doar de 1% comparativ cu anul 2015. Cu toate acestea, cu peste 5 miliarde euro importate în 2016, SUA a rămas cel mai mare importator din punct de vedere al valorii, urmată de Germania și Regatul Unit. Regatul Unit, este cel de-al doilea importator mondial de vin cu un volum de 13,5 milioane hl, a înregistrat o stagnare a volumului importat și o scădere a valorii cu 10% comparativ cu anul 2015. Această scădere a avut loc din cauza modificării parității de monedă în urma votului de Brexit. Valoarea importului de vin a Regatului Unit a constituit 3,5 miliarde euro în anul 2016. Franța a importat un volum de 7,9 milioane hl de vin fiind în creștere cu 3,6%, comparativ cu a. 2015, cu o valoare totală de 736 milioane euro, care a fost în creștere cu 9%. China a înregistrat o creștere semnificativă a volumului importat de vin cu 15% față de a. 2015, volumul importat a constituit 6,4 milioane hl. În ceea ce privește valoarea importurilor China se situează pe locul patru după Germania (valoarea importurilor de vin constituie 2,1 miliarde euro). Canada a importat un volum de vin 4,2 milioane hl cu o valoare de 1,6 miliarde euro. Astfel ea a înregistrat o creștere de doar 0,6% în ceea ce privește volumul de vin

importat și o reducere de 0,8% în termeni de valoare față de a.2015, după creșterea înaltă înregistrată între 2014 și 2015. Rusia după ce doi ani consecutiv, a înregistrat reduceri puternice atât a volumului cât și a valorii importurilor de vin ca urmare a embargoului și a dificultăților economice [5]. În a. 2016 ea a înregistrat o ușoară creștere cu 1% în ceea ce privește volumul importat și o creștere în termeni de valoare cu 5,5%, comparativ cu anul 2015.

Importurile de vinuri ale României au atins un nivel de 502,0 mii hl de vin cu o valoare de 49,9 mil. de euro, în scădere ușoară cu 1,3% în termeni de volum comparativ cu 2015 și în valoare cu 11,6%. Principalele țări care au livrat vinuri pe piețele României au fost Spania 56%, Italia 10%, Republica Moldova 20%, Ungaria 6%, în mare parte au fost vinuri în vrac.

În concluzie putem remarca că: *Producția mondială de vin* (cu excepția sucurilor și musturilor) a fost în scădere cu 3% față de producția din 2015. **Continental european este cel care asigură cea mai mare cantitate de vin (mai bine de 61% din producția mondială).** Anul 2016 a fost marcat de condițiile climatice adverse, care au afectat producția în diferite țări. *Comerțul mondial cu vin*, în anul 2016 a scăzut ușor cu 1,2% în termeni de volum (104 milioane hl) și cu 2% în termeni de valoare și a constituit 29 miliarde euro. Comerțul cu vinuri din UE constituie 70% din valoarea globală și 64% din volumul global. Franța este cel mai mare exportator ca valoare iar Spania ca volum. Marea Britanie și SUA sunt cei mai mari importatori.

Bibliografie selectivă

- [1]. Anderson, K.; Norman, D.; Wittwer, G. Globalization and the World's Wine Markets: Overview. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.406.4363&rep=rep1&type=pdf>
- [2]. Cristian, A. România, record mondial la creșterea producției de vin. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://jurnalul.ro/bani-afaceri/economia/romania-record-mondial-la-cresterea-productiei-de-vin-755561.html>.
- [3]. European Wine: a solid pillar of the European Union economy. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la http://www.ceev.eu/images/documents/press_releases/2016/Brochure_CEEV_-_High_resolution.pdf

-
- [4]. Nitulescu, G. Nivel record pentru exporturile spaniole de vin, datorită cererii din China. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://www.roaliment.ro/stiri-industria-alimentara/nivel-record-pentru-exporturile-spaniole-de-vin-datorita-cererii-din-china/>
- [5]. OIV Statistical Report on World Vitiviniculture. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://www.oiv.int/en/technical-standards-and-documents/statistical-analysis/state-of-vitiviniculture>
- [6]. Piața muncii în Republica Moldova. Chișinău, 2012. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/piata_fora_i_de_munca/Piata_Muncii_2012.pdf
- [7]. **Programul Național de Sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014 – 2018.** [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://www.madr.ro/horticultura/viticultura-vinificatie.html>
- [8]. Regulamentul (UE) NR. 251/2014 al parlamentului european și al consiliului din 26 februarie 2014. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32014R0251>
- [9]. State of the viticulture world market, aprilie 2017. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://www.oiv.int/public/medias/5479/oiv-en-bilan-2017.pdf>
- [10]. Vinul-romanesc-ajuns-la-export-romania-a-trimis-anul-trecut-pe-pietele-externe-12-8-milioane-de-litri-de-vin-in-valoare-de-22-6-mil-euro. [Accesat 10.05.2019]. Accesibil la: <http://www.zf.ro/companii/marea-britanie-germania-si-spania-consuma-jumatate-din-vinul-romanesc-ajuns-la-export-romania-a-trimis-anul-trecut-pe-pietele-externe-12-8-milioane-de-litri-de-vin-in-valoare-de-22-6-mil-euro-16609469>